PARTIO scout

TURVALLISUUS

-MÄÄRÄYKSIÄ JA -OHJEITA PARTIOTOIMINTAAN VESILLÄ

TURVALLISUUS
-MÄÄRÄYKSIÄ JA -OHJEITA PARTIOTOIMINTAAN
VESILLÄ

PARTIO scout

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n hallitus on hyväksynyt 3.11.2008 nämä turvallisuusmääräykset ja -ohjeet partiotoimintaan vesillä.

Tekstit: Suomen Partiolaisten meripartioryhmä ja Sjöscoutkommittén (FiSSc)
Avustajat: Partioasema
Taitto: Seela Sorvari
Kannen valokuvat: Niko Blomberg ja Kai Koskinen
Paino: Suomen Printman 2008

SISÄLLYS

ALKUSANAT 3

1. YLEISTÄ 4
1.1 Määritelmiä 4
1.2 Partiovakuutus 4
1.3 Partiojärjestön meripartio-ohjaaja ja meripartioryhmä 4
1.4 Piirin meripartio-ohjaaja ja meripartiojaosto 5
1.5 Meripartio-ohjaajan tehtävät ja oikeudet 5
1.6 Meripartiolippukunnan tehtävät 5

2. PARTIOALUS JA SEN MIEHISTÖ 6
2.1 Yleistä 6
2.2 Partioaluksen katsastus 6
2.3 Katsastuksen suorittaja 6
2.4 Partioalusten käyttö muuhun kuin partiotoimintaan 6
2.5 Partioaluksen päällikkö ja miehistö 6
2.6 Päällikön vastuu 7
2.7 Päällikkyyden siirto 7

3. KEVYTVENEPURJEHDUS 8
3.1 Yleistä 8
3.2 Kevytveneen varustus 8
3.3 Purjehduksen vastuuhenkilö 8
3.4 Pelastusliivien ja muiden turvavarusteiden käyttö 8

4. PURJEHDUS 9
4.1 Toimenpiteet ennen purjehdusta 9
4.1.1 Yleistä 9
4.1.2 Purjehduksesta ilmoittaminen 9
4.2 Toimenpiteet purjehduksella 9
4.2.1 Aluksen ohjailu 9
4.2.2 Pelastusliivien käyttö 9
4.2.3 Lokikirjan pito 9
4.3 Toimenpiteet purjehduksen jälkeen 9

5. OHJAAJANTODISTUKSET 10
5.1 Yleistä 10
5.2 Ohjaajantodistus harjoitusvesialueelle 10
5.3 Ohjaajantodistus saaristovesialueelle 10
5.4 Ohjaajantodistus avomerialueelle 11
5.5 Ohjaajantodistuksen voimassaolo 11

6. TOIMINTA VAARA- TAI ONNETTOMUUSTILANTEESSA 13
6.1 Vaaratilanteen ja onnettomuustilanteen määritelmät 13
6.2 Vastuu pelastustoimista 13
6.3 Avun hälyttäminen onnettomuustilanteessa 13
6.4 Onnettomuus- ja kriisitilanteen jälkeiset ilmoitukset 13
6.5 Toimintasuunnitelma onnettomuustilanteiden varalle 13

7. MELONTA 15
7.1 Yleistä 15
7.2 Kanootin rakenne 15
7.3 Kanootin varusteet 15
7.4 Melojan varusteet 15
7.5 Melontaretkelle osallistuvien lukumäärä 16
7.6 Turvallisuussuunnitelma 16
7.7 Melontaretkestä ilmoittaminen 16
7.8 Vaatimukset osallistujille ja osallistujien velvollisuudet 16

8. MUU VESILLÄ LIIKKUMINEN 17

9. MÄÄRÄYSTEN VALVONTA 18
9.1 Yleistä 18
9.2 Meripartio-ohjaajan valvontatehtävä 18
9.3 Meripartiolippukunnan johtajan valvontatehtävä 18
9.4 Tiedonantovelvoite 18
9.5 Ohjaajan todistuksen peruuttaminen 18

LIITTEET 19
Liite 1. Meripartiolippukunnan toimintaohje vaurio- ja onnettomuustilanteessa 19
Liite 2. Melonnan turvallisuusohje 31
Liite 3. Suomen partiolaisten kriisitiedotusohje 35

ALKUSANAT

Partiotoiminta on merkittävää toimintaa, jossa opitaan asioita turvallisessa ympäristössä tekemällä. Toiminta luonnossa – Suomen oloissa erityisesti myös vesillä – on osa partiomenetelmää. Nämä vuonna 2008 uudistetut turvallisuusmääräykset ja -ohjeet vesillä toimimista varten kertovat, miten toimitaan turvallisesti merellä, järvillä ja joilla. Ne täydentävät yleisiä Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n turvallisuusohjeita. Jokaisella partiolaisella on oikeus turvalliseen partiotoimintaan. Turvallisuus ei ole itsestään selvä asia, vaan turvallisuus syntyy siitä, että kaikki ymmärtävät omat vastuunsa ja auttavat muita löytämään oikean asenteen ja oikeat toimintatavat. Vesillä liikuttaessa on tärkeää ymmärtää esimerkiksi se, että uimataito ja pelastusliivien käyttäminen voivat pelastaa hengen.

Tärkeä osa tekemällä oppimista on ennakkovalmistautuminen, jonka avuksi tähän ohjevihkoon on koottu toimintaohjeet vaara- ja onnettomuustilanteiden varalle. Kukin meripartiolippukunta laatii omat toimintaohjeensa. Myös muiden lippukuntien kannattaa käyttää toimintaohjeita apuna omia ohjeita luodessaan.

Näissä turvallisuusmääräyksissä ja -ohjeissa on oma luku melonnasta. Luvun määräykset ja ohjeet koskevat kaikkea melontaa partiotoiminnassa. Myös melontaretkille on laadittava turvallisuussuunnitelma. Mikäli lippukunta järjestää laajoja melontavaelluksia, tulee tutustua myös Melontaturvallisuuden neuvottelukunnan antamiin Melonnan turvallisuusohjeisiin, jotka ovat kokonaisuudessaan tämän ohjevihkon liitteenä. Näiden määräysten ja niitä täydentävien ohjeiden tarkoitus on ehkäistä ennalta vaaroja ja onnettomuuksia. Samalla ne kannustavat luonnossa liikkumiseen: kun ennakkovalmistautuminen on huolellista, liikkuminen on helppoa ja turvallista.

Käsillä oleva turvallisuusohje on Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n ohjelma- ja koulutusjärjestelmäuudistuksen mukainen, ja ohjeessa on huomioitu myös muutokset katsastusohjeissa ja muissa ohjeissa.

1. YLEISTÄ

1.1 MÄÄRITELMIÄ

Nämä määräykset ja ohjeet täydentävät Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n (SP) yleisiä turvallisuusohjeita, ja niitä on noudatettava partiotoiminnassa vesillä. Määräykset tulevat voimaan 1.1.2009, ja ne korvaavat vuonna 2003 hyväksytyt turvallisuusmääräykset partiotoimintaan vesillä. Näissä määräyksissä on käytetty sanamuotoa ”tulee tehdä…”, kun käsitellään sellaisia asioita, jotka ovat pakollisia.

Partiotoiminnalla tarkoitetaan Suomen Partiolaisten toimintasuunnitelman mukaista toimintaa tai toimintaa, joka on lippukunnan, piirin tai keskusjärjestön johdon tiedossa. Partiotoiminnaksi vesillä katsotaan partiolaisten liikkuminen vesillä hallinnassaan ja määräysvallassaan olevalla vesikulkuneuvolla riippumatta siitä, onko kulkuneuvo partioalus vai ei. Näissä määräyksissä ja ohjeissa tällaista toimintaa kutsutaan meripartiotoiminnaksi riippumatta vesialueesta. Meripartiolippukunnalla tarkoitetaan näissä määräyksissä partiolippukuntaa, jonka toiminta keskittyy erityisesti meripartiotoimintaan. Partioalus on moottorilla tai purjeilla kulkeva vesikulkuneuvo, jota käytetään vakituisesti meripartiotoimintaan.

Tilapäisellä kuljetuksella tarkoitetaan muun partiotoiminnan tukemiseksi tehtävää tilapäistä kuljetusta vesillä. Tilapäistä kuljetusta on esimerkiksi suojaisen vesistön ylitys tai ihmisten kuljetus mantereelta saareen ja takaisin. Tilapäisessä kuljetuksessa vesillä ei tarvitse huomioida tämän määräyksen vaatimuksia ohjaajatodistuksista tai aluksen katsastuksesta. Käytettävän aluksen tulee olla muuten merikelpoiseksi todettu, ja sen päälliköllä tulee olla tietoa merenkulusta ja kokemusta vesillä liikkumisesta. Tilapäinen kuljetus tehdään yksistään aluksen päällikön vastuulla, ja tämä tulee selvittää hänelle ennen kuljetuksen alkua. Tilapäisenkin kuljetuksen aikana on suositeltavaa käyttää pelastusliivejä.

1.2 PARTIOVAKUUTUS

Kaikilla meripartiotoimintaan osallistuvilla tulee olla maksettuna Suomen Partiolaisten jäsenmaksu, ellei henkilö ole erikseen vapautettu jäsenmaksun maksamisesta. Niillä partiolaisilla, jotka ovat maksaneet SP:n jäsenmaksun, on voimassa partiovakuutus partiotoiminnassa.

1.3 PARTIOJÄRJESTÖN MERIPARTIO-OHJAAJA JA MERIPARTIORYHMÄ

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:ssä (SP) meripartiotoimintaa valvoo ja ohjaa meripartioryhmä, jonka puheenjohtajasta näissä määräyksissä käytetään nimitystä SP:n meripartio-ohjaaja. SP:n meripartio-ohjaajalla on samat oikeudet ja velvollisuudet koko maassa kuin piirien meripartio-ohjaajilla omissa piireissään.

1.4 PIIRIN MERIPARTIO-OHJAAJA JA MERIPARTIOJAOSTO

Piirin, jonka alueella toimii meripartiolippukuntia, tulee valita piirille meripartio-ohjaaja ja tarvittaessa meripartiojaosto tai -toimikunta tai vastaava toimielin. Piirin meripartio-ohjaajan tulee valituksi tultuaan ilmoittaa nimensä ja yhteystietonsa SP:n meripartioryhmälle sekä oman piirinsä meripartiolippukunnille.

1.5 MERIPARTIO-OHJAAJAN TEHTÄVÄT JA OIKEUDET

Meripartio-ohjaajan tulee olla meripartiotoimintaan hyvin perehtynyt partiojohtaja.

Piirin meripartio-ohjaajan tehtäviin kuuluu

- meripartiotoiminnan turvallisuuden valvonta seuraamalla annettujen määräysten noudattamista,
- partioalusten katsastusten valvonta piirin alueella,
- ohjaajantodistusten myöntäminen saaristovesialueelle,
- ohjaajantodistusten haltijoiden pätevyyden tarkkailu piirin alueella,
- yhteydenpito SP:n meripartioryhmään, piirin johtoon ja meripartiolippukuntiin,
- veneenohjaajakurssien ja muun koulutuksen järjestäminen piirin alueella,
- meripartiolippukuntien yhteistoiminnan järjestäminen piirin alueella sekä meripartiotoiminnan laajentaminen ja meritietouden levittäminen piirin alueella.

1.6 MERIPARTIOLIPPUKUNNAN TEHTÄVÄT

Meripartiolippukunnan hallituksen tulee nimetä partiojohtaja.

Partiojohtajan tehtävät lippukunnassa:

- yhteyden pito piirin meripartio-ohjaajaan,
- meripartiolippukunnan alusten katsastuksista ja merikelpoisuudesta huolehtiminen,
- ohjaajantodistusten haltijoiden tietojen ja taitojen tarkkailu sekä näiden määräysten valvonta lippukunnassa,
- huolehtiminen lippukunnan jäsenten osallistumisesta tarvittaviin piirin ja SP:n kokouksiin.

2. PARTIOALUS JA SEN MIEHISTÖ

2.1 YLEISTÄ

Partioaluksen tulee olla käsillä olevien määräysten mukaisesti katsastettu, ja sillä tulee olla tämän määräyksen mukainen miehistö ja päällikkö. Jos partiotapahtuma järjestetään muulla kuin partioaluksella, tapahtumalla tulee olla SP:n turvallisuusohjeiden mukainen vastuullinen johtaja tai vastuulliset johtajat. Johtajan tai johtajien tulee varmistua siitä, että alus on asianmukaisesti katsastettu ja että sillä on tämän ohjeen määrittelyyn rinnastettava riittävän pätevä ja kokenut miehistö. Aluksen päällikkö on tällöin vastuussa turvallisuudesta ja tapahtuman johtaja toiminnan partiomaisuudesta. Kevytvenetoiminnasta ja kevytveneiden ominaisuuksista annetaan erikseen määräykset luvussa 3, melontatoiminnasta sekä kanoottien ja kajakkien ominaisuuksista luvussa 7 sekä muusta vesillä liikkumisesta luvussa 8.

2.2 PARTIOALUKSEN KATSASTUS

Partioalus tulee katsastaa Suomen Purjehtijaliiton, Suomen Veneilyliiton ja Suomen Navigaatioliiton katsastusohjeiden mukaisesti. Lisäksi partioalukselle voidaan tehdä Merenkulkulaitoksen vuokravenekatsastus. Partioaluksen tulee täyttää katsastusvaatimukset aina, kun sitä käytetään meripartiotoimintaan. Meripartiolippukunnan tulee toimittaa kopio katsastustodistuksesta piirin meripartio-ohjaajalle joka vuosi ennen kesäkuun loppua.

2.3 KATSASTUKSEN SUORITTAJA

Partioaluksen katsastuksen saa suorittaa Purjehtijaliiton, Veneilyliiton tai Navigaatioliiton hyväksymä katsastaja. Vuokravenekatsastuksen suorittaa Merenkulkulaitos.

2.4 PARTIOALUSTEN KÄYTTÖ MUUHUN KUIN PARTIOTOIMINTAAN

Jos partioaluksella harjoitetaan kauppamerenkuluksi katsottavaa toimintaa tai vuokravenetoimintaa, tulee aluksen, sen päällystön ja miehistön täyttää lainsäädännön vaatimukset. Tällaisessa toiminnassa on suositeltavaa poistaa tai peittää partioaluksen partiotunnukset mahdollisuuksien mukaan.

2.5 PARTIOALUKSEN PÄÄLLIKKÖ JA MIEHISTÖ

Partioaluksella tulee olla turvallisuuden kannalta riittävä, pätevä miehistö sekä päällikkö, jolla on tässä määräyksessä säädetty ohjaajantodistus ja joka täyttää ne vaatimukset, jotka asetetaan vesiliikennelaissa, merilaissa ja näissä turvallisuusmääräyksissä. Meripartiolippukunta voi asettaa näitä määräyksiä tiukempia miehistövaatimuksia.

2.6 PÄÄLLIKÖN VASTUU

Partioaluksen päällikkö on vastuussa aluksen ja sillä olevien henkilöiden turvallisuudesta lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Päällikkö vastaa aluksen merikelpoisuudesta. Hän on myös vastuussa siitä, että aluksella noudatetaan hyviä partio- ja merimiestapoja ja näitä turvallisuusohjeita. Partioaluksen päälliköllä tulee olla käytettävälle vesialueelle oikeuttava ohjaajantodistus, ja hänen tulee tuntea ja hallita käytettävä alus hyvin sekä tuntea meripartiolippukunnan laatimat toimintaohjeet vaara- ja onnettomuustilanteiden varalle. Kevytveneen päälliköltä ei vaadita ohjaajantodistusta.

2.7 PÄÄLLIKKYYDEN SIIRTO

Päällikkyyden luovutuksesta ja sen vastaanotosta tulee heti ilmoittaa kaikille aluksessa oleville, ja siitä on tehtävä merkintä aluksen lokikirjaan.

Kevytveneillä ja partioaluksilla on erilaiset vaatimukset.

3. KEVYTVENEPURJEHDUS

3.1 YLEISTÄ

Tämän luvun määräyksiä sovelletaan kevytvenetoimintaan. Kevytvene on purjejolla, jossa ei ole kölipainoa. Meripartiolippukunta vastaa käyttämiensä kevytveneiden merikelpoisuudesta. Jollailtaessa on suositeltavaa käyttää turvavenettä.

3.2 KEVYTVENEEN VARUSTUS

Kevytveneessä tulee olla vesitiiviit säiliöt tai irralliset ponttonit, jotka kelluttavat veneen täydessä vesilastissa, sekä yöllä toimittaessa lainmukaiset valot. Lisäksi kevytvenepurjehduksella tulee olla varusteena vähintään airot tai mela, tyhjennysväline ja riittävän pitkä hinausköysi.

3.3 PURJEHDUKSEN VASTUUHENKILÖ

Jokaisella kevytvenepurjehduksella tulee olla vastuuhenkilö.

3.4 PELASTUSLIIVIEN JA MUIDEN TURVAVARUSTEIDEN KÄYTTÖ

Kevytveneissä tulee aina käyttää pelastusliivejä. Jos veden lämpötila on alle 15 astetta, kevytveneessä on suositeltavaa käyttää myös kuiva- tai märkäpukua.

4. PURJEHDUS

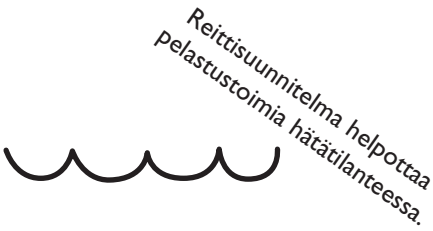

4.1 TOIMENPITEET ENNEN PURJEHDUSTA

4.1.1 Yleistä

Partioaluksen päällikön tulee välittömästi ennen purjehdukselle lähtöä vakuuttua siitä, että alus on katsastuksen mukaisessa kunnossa, oikein miehitetty ja merikelpoinen. Hänen tulee myös tutustua päivän purjehdusreittiin ja säätietoihin.

Alle 18-vuotiailla tulee aina olla huoltajan suostumus purjehdukselle osallistumiseen. 15 vuotta täyttäneet voivat osallistua alle 3 vuorokautta kestäville purjehduksille ilman huoltajien suostumusta.

4.1.2 Purjehduksesta ilmoittaminen

Ennen lähtöä partioaluksen päällikön tai kevytvenepurjehduksen vastuuhenkilön tulee toimittaa meripartiolippukunnassa erikseen nimettävälle, maissa olevalle henkilölle vähintään purjehduksen reittisuunnitelma tai purjehdusalue, paluuaika ja veneessä olevien henkilöiden lukumäärä. Yli 3 vuorokautta kestävistä purjehduksista tiedot olisi hyvä toimittaa myös partiopiirin toimistoon. Tiedot tulee säilyttää koko purjehduksen ajan.

4.2 TOIMENPITEET PURJEHDUKSELLA

4.2.1 Aluksen ohjailu

Partioaluksen ja kevytveneen ohjailussa tulee noudattaa voimassaolevia lakeja ja määräyksiä sekä hyvää merimiestapaa.

4.2.2 Pelastusliivien käyttö

Purjehduksella tulee käyttää pelastusliivejä. Pelastusliivien käytöstä voidaan väliaikaisesti luopua vain, jos aluksen päällikkö katsoo sen olevan ehdottoman turvallista.

4.2.3 Lokikirjan pito

Partioaluksella tulee pitää lokikirjaa siten, että siitä voidaan myöhemmin täysin seurata aluksen kulkua ja tapahtumia sekä todeta ketä aluksella on ollut.

4.3 TOIMENPITEET PURJEHDUKSEN JÄLKEEN

Partioaluksen päällikön tulee varmistua purjehduksen päätyttyä, että alus on turvallisesti ja asianmukaisesti kiinnitetty. Havaituista vioista ja puutteista veneen varustuksessa tulee tehdä merkintä veneen lokikirjaan.

5. OHJAAJANTODISTUKSET

5.1 YLEISTÄ

Partioalusten ohjaajantodistuksia myönnetään harjoitus-, saaristovesi- tai avomerialueilla suoritettavia purjehduksia varten tämän määräyksen mukaisesti. Meripartiokursseilla koulutetaan partioaluksille miehistöä ja päälliköitä sekä luodaan edellytyksiä turvalliselle meripartiotoiminnalle.

5.2 OHJAAJANTODISTUS HARJOITUSVESIALUEELLE

Meripartiolippukunnan johtaja voi myöntää ohjaajantodistuksen harjoitusvesialueelle 15 vuotta täyttäneelle vastuuntuntoiselle partiolaiselle. Ennen todistuksen myöntämistä asianomaisen henkilön tulee purjehtia miehistön jäsenenä vähintään yksi purjehduskausi ja osallistua aluksen ohjailuun.

Ohjaajantodistuksen harjoitusvesialueelle saamisen muut edellytykset:

- suoritettu veneenohjaajakurssi,
- valmiudet kipparoida alusta turvallisesti kyseisellä vesialueella sekä hallita aluksella rantautuminen,
- partio-ohjelman mukaan toteutettu tarpojaikäkausi.

Meripartiolippukunnan johtajan tulee toimittaa piirin meripartio-ohjaajalle tieto myöntämistään ohjaajantodistuksista harjoitusvesialueelle.

Ohjaajantodistus harjoitusvesialueelle oikeuttaa haltijansa toimimaan erikseen määritellyn partioaluksen päällikkönä päiväolosuhteissa piirin meripartio-ohjaajan kyseiselle alukselle hyväksymällä harjoitusvesialueella.

5.3 OHJAAJANTODISTUS SAARISTOVESIALUEELLE

Piirin meripartio-ohjaaja voi meripartiolippukunnan anomuksesta myöntää ohjaajantodistuksen saaristovesialueelle 18 vuotta täyttäneelle partiolaiselle. Poikkeustapauksissa mainittu todistus voidaan myöntää piirin meripartio-ohjaajan harkinnan mukaan myös 17 vuotta täyttäneelle partiolaiselle, joka täyttää kohdan 5.2 vaatimukset ja joka on osoittanut riittävää vastuuntuntoa ja käytännön osaamista.

Ohjaajantodistuksen saaristovesialueelle saamisen muut edellytykset:

- saaristokipparikurssin ja förstikurssin suoritus tai todettu vastaava pätevyys,
- taito käsitellä alusta saaristoalueella kaikkina vuorokaudenaikoina,
- taito johtaa ja kouluttaa miehistöä,
- suoritettu EA 1 -kurssi tai todetut vastaavat taidot,
- riittävä käytännön purjehduskokemus,
- partio-ohjelman mukaan toteutettu samoajaikäkausi.

Ohjaajantodistus oikeuttaa haltijansa toimimaan partioaluksen päällikkönä saaristovesialueella. Saaristovesialue määritellään Suomen Purjehtijaliiton, Suomen

Veneilyliiton ja Suomen Navigaatioliiton katsastusohjeiden mukaisesti. Tämän ohjeen julkaisuaikaan 3. katsastusluokan (saaristo) purjehdusalue kattaa Suomen rannikot, järvet, Ahvenanmeren, Suomenlahden perukan Viipurinlahdelle ja Saimaan kanavan, sekä suotuisissa olosuhteissa Merenkurkun ja välin Helsinki–Tallinna. Saaristoalueelle katsastetut veneet on tarkoitettu saaristo-olosuhteisiin ja sisävesistöihin.

5.4 OHJAAJANTODISTUS AVOMERIALUEELLE

SP:n meripartioryhmä voi myöntää ohjaajantodistuksen avomerialueelle vastuuntuntoiselle, vähintään 20 vuoden ikäiselle partiojohtajalle meripartiolippukunnan johtajan anomuksen ja piirin meripartio-ohjaajan lausunnon perusteella.

Henkilön tulee täyttää kohtien 5.2 ja 5.3 vaatimukset, ja hänellä tulee olla hyvä arvostelu- ja johtamiskyky sekä kyky ylläpitää hyvää järjestystä ja partiohenkeä.

Ohjaajantodistuksen avomerialueelle saamisen muut edellytykset:

- suoritettu SP:n kipparikurssi tai sitä korkeampi merenkulkututkinto tai todettu vastaava pätevyys,
- meri-VHF-radiopuhelimen käyttöön oikeuttava pätevyystodistus (SRC-tutkintotodistus),
- SP:n tai vastaavan pelastautumiskurssin suorittaminen,
- riittävä käytännön purjehduskokemus,
- suoritettu partiojohtajan peruskurssi.

Avomeriohjaajantodistus oikeuttaa haltijansa toimimaan partioaluksen päällikkönä kaikilla aluksen katsastuksen edellyttämillä vesialueilla. Tämän ohjeen julkaisuaikaan 1. katsastusluokan (avomeri) purjehdusalue kattaa Itämeren lahtineen, Pohjanmeren, Ruotsin, Norjan ja Kuolan niemimaan rannikot, Brittein saaret, Biskajan, Espanjan ja Portugalin rannikon sekä Välimeren (= Euroopan rannikkovedet ja Välimeri). Avomerialueelle katsastetut veneet on tarkoitettu avomeriolosuhteisiin pitkille matkoille.

2. katsastusluokan (rannikko) purjehdusalue kattaa Perämeren ja Suomenlahden, suotuisissa olosuhteissa Pohjois-Itämeren Hanko–Gotlanti-linjan länsipuolella, sekä Etelä-Itämeren linjan Öölanti–Bornholm–Rügen länsipuolella.

Rannikkoalueelle katsastetut veneet on tarkoitettu meriolosuhteisiin rannikkojen läheisyydessä.

Avomerialueen ohjaajantodistus ei kata valtamerialueita. Jos lippukunta suunnittelee edellä mainitun purjehdusalueen ulkopuolelle suuntautuvia purjehduksia, tulee ottaa yhteyttä meripartioryhmään. Ryhmä antaa ohjeita ja opastusta matkan valmisteluun sekä punnitsee tapauskohtaisesti, onko purjehdukselle lähtijöillä riittävästi kokemusta.

5.5 OHJAAJANTODISTUKSEN VOIMASSAOLO

Jos SP:n turvallisuusohjeita vesille tai meriteiden sääntöjä vastaan rikotaan silloin, kun alusta käytetään partiotoimintaan, aluksen päällikkönä toimineen henkilön ohjaajantodistus voidaan peruuttaa.

Ohjaajatodistuksen harjoitusvesialueelle tai saaristovesialueelle voi peruuttaa ohjaajantodistuksen myöntäjä, piirin meripartio-ohjaaja tai SP:n meripartio-ohjaaja. Ohjaajantodistuksen avomerialueelle voi peruuttaa SP:n meripartioryhmä.

Peruuttamiseen liittyvät huomautukset on osoitettava harjoitus- ja saaristovesitodistusten osalta piirihallitukselle ja avomeritodistusten osalta SP:n hallitukselle, jotka voivat muuttaa aikaisempia päätöksiä.

6. TOIMINTA VAARA- TAI ONNETTOMUUSTILANTEESSA

6.1 VAARATILANTEEN JA ONNETTOMUUSTILANTEEN MÄÄRITELMÄT

Vaaratilanteella tarkoitetaan tilannetta, jossa partioalus tai siinä olevan henkilön terveys tai henki on uhattuna ja joka saattaa johtaa onnettomuustilanteeseen.

Onnettomuustilanteella tarkoitetaan tilannetta, jossa partioalusta ei kyetä käyttämään normaaliin ja turvalliseen toimintaan, partioalus on vakavasti vaurioitunut tai partioaluksessa oleva henkilö on loukkaantunut vakavasti.

Kriisillä tarkoitetaan vakavaa terveyden tai hengen menettämisen vaaraa.

6.2 VASTUU PELASTUSTOIMISTA

Partioaluksen ja sen miehistön pelastustoimista vastaa partioaluksen päällikkö. Onnettomuustilanteesta tulee ilmoittaa ja vaaratilanteesta olisi hyvä ilmoittaa välittömästi meripelastusviranomaisille tehokkaan avun saamiseksi.

6.3 AVUN HÄLYTTÄMINEN ONNETTOMUUSTILANTEESSA

Partioaluksen päällikön tulee käyttää kaikkia tarvittavia keinoja avun hälyttämiseksi onnettomuustilanteessa. Avun hälyttämiseen suositellaan ensisijaisesti meriradiopuhelinta tai matkapuhelinta. Partioaluksen päällikön tulee varmistaa ennen purjehduksen aloittamista, että aluksessa olevat tuntevat yleisimmät hätämerkit ja osaavat hälyttää apua puhelimella tai radiopuhelimella.

6.4 ONNETTOMUUS- JA KRIISITILANTEEN JÄLKEISET ILMOITUKSET

Onnettomuustilanteesta tulee ilmoittaa meripartiolippukunnan johtajalle tai lippukunnan meripartiotoiminnasta vastaavalle partiojohtajalle heti, kun se on mahdollista ja onnettomuustilanne huomioon ottaen turvallista. Meripartiolippukunnan johtajan tulee ilmoittaa asiasta piirin meripartio-ohjaajalle, jonka tulee ilmoittaa SP:n meripartio-ohjaajalle.

Jos partioaluksen haveria tai onnettomuutta käsitellään oikeudessa, tulee meripartiolippukunnan johtajan toimittaa selvitys oikeudenkäynnistä tai asian muusta oikeudessa tapahtuneesta käsittelystä SP:n meripartio-ohjaajalle.

Kriisitilanteissa tulee tiedottaa SP:n kriisitiedotusohjeiden mukaisesti. Kriisitiedotusohje on sekä turvallisuusohjeiden että näiden määräysten liitteenä.

6.5 TOIMINTASUUNNITELMA ONNETTOMUUSTILANTEIDEN VARALLE

Meripartiolippukunnan tulee laatia toimintaohjeet vaara- ja onnettomuustilanteiden varalle. Toimintaohjeiden tulee kattaa toiminta erilaisissa onnettomuuksissa partioaluksella, avun hälyttäminen,

meripartiolippukunnan toiminta ja onnettomuudesta tiedottaminen.

Meripartiolippukunnan johtaja vastaa siitä, että ohjaajantodistusten haltijat tuntevat ohjeiden sisällön. Meripartiolippukunnan tulee toimittaa ohjeet tiedoksi piirin meripartio-ohjaajalle. SP julkaisee ohjeet toimintaohjeen laatimiseksi näiden määräysten liitteenä ja internetissä osoitteessa *www.partio.fi/meripartio*.

Avun saamiseksi kaikki keinot ovat käytettävissä.

7. MELONTA

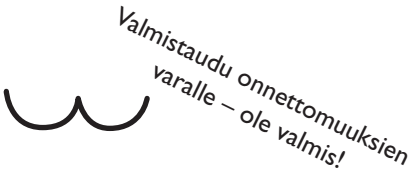

7.1 YLEISTÄ

Tämä luku on lyhennelmä Melontaturvallisuuden neuvottelukunnan 24.4.2002 antamasta Melonnan turvallisuusohjeesta, jonka kohdan 10 mukaisesti partiolaiset noudattavat vähintään tätä lyhennelmää. Vaativan melontatapahtuman johtajan tulee tuntea Melonnan turvallisuusohje kokonaisuudessaan. Jos partiolippukunta harjoittaa kanoottien kaupallista vuokrausta tai ohjelmapalvelua, tulee myös sellaisessa toiminnassa noudattaa Melonnan turvallisuusohjetta kaikkineen.

7.2 KANOOTIN RAKENNE

Tässä ohjeessa käytetään kajakista ja intiaanikanootista yhteistä nimitystä kanootti.

Kanootin rakenteen ja varusteiden tulee olla kunnossa ja turvalliset niissä oloissa, joissa kanoottia käytetään. Kanootissa tulee olla kellukkeet tai vedenpitävät laipiot molemmissa päissä. Vedellä täytettynä ja kutakin henkilöä kohti sadan Newtonin voimalla kuormitettuna kanootin tulee pysyä veden pinnalla vaakasuorassa. Koskessa melottaessa tulee käyttää vain koskimelontaan soveltuvia kanootteja ja varusteita.

7.3 KANOOTIN VARUSTEET

Kanootin perusvarustukseen kuuluvat
- mela(t),
- kajakissa aukkopeite jokaiseen aukkoon,
- tartuntakahvat tai vastaavat keulassa ja perässä ja/tai kansinarut,
- tyhjennyspumppu, äyskäri tai muu tyhjennysväline.

Kun melotaan avokanootilla olosuhteissa, joissa kanootti voi hyvinkin täyttyä vedellä, tulee kanootissa olla kiinnitettynä niin kantavat kellukkeet, että kanootti säilyttää melontakelpoisuutensa vesilastissakin.

7.4 MELOJAN VARUSTEET

Melojan tulee aina käyttää hänelle sopivaa, CE-merkittyä melonta- tai pelastusliiviä tai kelluntapukinetta. Melonta-asun tulee olla olosuhteisiin sopiva. Muita varusteita ovat melontatapahtuman johtajan harkinnan mukaan seuraavat:
- varavaatetus vesitiiviisti pakattuna,
- kuiva- tai märkäpuku kylmissä olosuhteissa,
- kypärä koskessa melottaessa ja muissa tilanteissa, joissa olosuhteet sitä edellyttävät,
- melakelluke,
- pilli tai muu äänimerkinantolaite,
- kompassi ja kartta,
- valkoinen valo pimeässä.

Kaikkien edellä mainittujen varusteiden tulee olla ehjiä, ja niiden turvallista käyttöä tulee etukäteen harjoitella. Lisäksi melojan tulee heijastimilla, kirkasvärisillä vaatteilla, viirillä tms. huolehtia siitä, että hän näkyy kaikissa sää- ja valaistusolosuhteissa.

Melontatapahtuman tai -retken johtajan varusteisiin kuuluvat harkinnan mukaan edellisissä kohdissa mainittujen lisäksi

- hinausvyö tai -köysi,
- koskenlaskussa heittoliina,
- hätäraketit tai soihdut, kun melotaan merellä tai suurilla sisävesillä,
- lämpöpeite,
- ensiapupakkaus,
- kanootin paikkaustarvikkeet ja korjausvälineet,
- puukko tai katkaisuveitsi,
- matkapuhelin,
- radio säätiedotusten kuuntelua varten,
- varamela(t),
- tulentekovälineet.

Melontaretken johtajan tulee huolehtia siitä, että ryhmällä on mukana riittävä määrä mainittuja varusteita. Turvavarusteet tulee pakata käyttötarkoituksen mukaan tarkoituksenmukaisesti saataville.

7.5 MELONTARETKELLE OSALLISTUVIEN LUKUMÄÄRÄ

Melontaretken johtajalla saa olla suoraan vastuullaan korkeintaan 16 hengen ryhmä korkeintaan 10 kanootissa. Tätä suuremmissa ryhmissä melottaessa johtajan tulee nimetä riittävän päteviä apuohjaajia niin, että ohjaajien ja ohjattavien lukumääräsääntö toteutuu. Vaativalla melontaretkellä turvallisuussyyt voivat vaatia, että johtajalla on edellä kerrottua pienempi ryhmä vastuullaan.

7.6 TURVALLISUUSSUUNNITELMA

Melontaretken johtajan tulee laatia turvallisuussuunnitelma, joka on ennalta selvitetty kaikille osallistujille.

7.7 MELONTARETKESTÄ ILMOITTAMINEN

Ennen melontaretken alkua melontaretken johtajan tulee toimittaa partiolippukunnassa erikseen nimettävälle, maissa olevalle henkilölle vähintään melonnan reittisuunnitelma, paluuaika ja melontaan osallistuvien henkilöiden lukumäärä.

Yli 3 vuorokautta kestävistä melontaretkistä tiedot olisi hyvä toimittaa myös partiopiirin toimistoon. Tiedot tulee säilyttää koko tapahtuman ajan.

7.8 VAATIMUKSET OSALLISTUJILLE JA OSALLISTUJIEN VELVOLLISUUDET

Melontatapahtuman tai -retken johtajalla on oltava tehtävän luonteen edellyttämä riittävä melontataito, -kokemus ja -tieto. Johtajan tulee olla vähintään 18 vuoden ikäinen partiojohtajan peruskurssin käynyt partiolainen.

Alle 15-vuotiailla tulee olla huoltajan lupa melontaretkelle osallistumiseen.

Melontaretken osallistujan tulee noudattaa saamiaan neuvoja ja ohjeita sekä ottaa omassa toiminnassaan huomioon myös muiden osallistujien turvallisuus.

Vaativaa melontaretkeä varten tulisi selvittää osallistujien kokemus, taito ja kestävyys. Turvallisuussuunnitteluun tulee kiinnittää erityistä huomiota, ja osanottajille on ennakkoon selvitettävä, millaisia vaatimuksia melontaretki asettaa terveydentilalle. Melottaessa vaikeassa koskessa tai avomerellä voidaan esimerkiksi järjestää ennakkoon tilanteenmukaisia pelastautumisharjoituksia. Helpommissa vesistöissä melottaessa, jos ryhmässä on ihmisiä, joilla on vähän melontakokemusta, voidaan antaa keskimääräistä tiukempi ohjeistus ja valvoa tarkasti sen noudattamista. Tarvittaessa turvallisuutta voidaan varmistaa ulkopuolisilla turvajärjestelyillä, turvaveneillä ja rantapelastajilla. Yksinkertaisimmillaan turvallisuussuunnitelma tarkoittaa suullisia ohjeita esimerkiksi siitä, kuinka lähellä rantaa melotaan, miten ylitetään vilkas veneväylä tai toimitaan kaatumistapauksessa.

8. MUU VESILLÄ LIIKKUMINEN

Partiolippukunnat voivat liikkua vesillä käyttäen itse rakennettuja lauttoja ja muita näissä määräyksissä määrittelemättömiä vesikulkuneuvoja. Tällaisessa toiminnassa tulee huomioida mahdolliset riskit esimerkiksi käyttämällä tilanteenmukaisesti pelastusliivejä, turvaveneitä ja/tai rannalla olevia turvahenkilöitä. Tapahtuman johtajan tulee varmistua siitä, että osallistujien uimataito ja muut ominaisuudet riittävät kyseiseen toimintaan.

Lyhentämätön Melonnan turvallisuusohje on näiden määräysten liitteenä, ja se on saatavana myös Kanoottiliiton www-sivuilta.

9. MÄÄRÄYSTEN VALVONTA

9.1 YLEISTÄ

Näiden määräysten noudattamista valvovat ensisijaisesti SP:n meripartioryhmä, piirin meripartio-ohjaaja, piirin meripartiojaoston jäsenet sekä meripartiolippukunnan johtaja.

9.2 MERIPARTIO-OHJAAJAN VALVONTATEHTÄVÄ

Piirin meripartio-ohjaaja valvoo piirinsä alueella niiden henkilöiden pätevyyttä, joilla on ohjaajantodistus. Meripartio-ohjaajalla on oikeus suorittaa tarkastuksia partioaluksissa ja järjestää ohjaajantodistuksen haltijoille kuulusteluja heidän tietojensa ja taitojensa mittaamiseksi.

9.3 MERIPARTIOLIPPUKUNNAN JOHTAJAN VALVONTATEHTÄVÄ

Meripartiolippukunnan johtajan tulee tuntea nämä määräykset sekä pääpiirteittäin muut vesillä liikkumisesta annetut määräykset ja valvoa niiden noudattamista omassa meripartiolippukunnassaan. Hänen on valvottava, että ohjaajat hankkivat tarpeelliset tiedot lainsäädännön muutoksista ja muista määräyksistä, jotka koskevat vesillä liikkumista.

9.4 TIEDONANTOVELVOITE

Jos näitä määräyksiä, hyviä partiotapoja tai meriteiden sääntöjä vastaan rikotaan partioaluksessa, tulee meripartio-ohjaajan ilmoittaa asiasta meripartiolippukunnan johtajalle. Tarvittaessa asiasta tulee ilmoittaa piirihallitukselle sekä SP:n hallitukselle. Meripartiolippukunnan johtajan tulee ilmoittaa piirin meripartio-ohjaajalle tietoonsa tulleista rikkomuksista.

9.5 OHJAAJAN TODISTUKSEN PERUUTTAMINEN

Ohjaajantodistus voidaan peruuttaa sen mukaisesti, mitä kohdassa 5.5 sanotaan.

LIITTEET

Liite 1.

MERIPARTIOLIPPUKUNNAN TOIMINTAOHJE VAURIO- JA ONNETTOMUUSTILANTEESSA

Alkusanat

Tämä on kuvitteelliselle meripartiolippukunnalle laadittu toimintaohje vaurio- ja onnettomuustilanteita varten. Ohje on tarkoitettu yhdeksi malliksi omaa toimintaohjettaan laativille meripartiolippukunnille. Ohjeen rakennetta voi hyödyntää myös muun partiotoiminnan tukena.

Meripartiolippukunnan tulee omassa ohjeessaan käyttää oman lippukuntansa ja omien veneidensä tietoja: on mainittava yhteystiedot veneelle, sammuttimien paikat, sammutusaukot, pelastuslautat ja niin edelleen. Jos lippukunnalla on useita erilaisia veneitä, toimintaohje on laadittava niin, että se kattaa jokaisen veneen erikoisominaisuudet.

Johdanto

Aluksen päälliköllä on vastuu pelastustoimien järjestämisestä aluksella. Kipparin tehtävänä on jakaa tehtävät tehokkaasti aluksessa oleville henkilöille ja huolehtia lisäavun hälyttämisestä. On huomioitava, että jokainen onnettomuustilanne on erilainen, joten ohjeiden käytössä tulee käyttää tervettä järkeä ja jokainen tilanne on arvioitava erikseen.

Ohjeiden käytössä on huomioitava, että monet asiat tapahtuvat oletettavasti lähes samanaikaisesti.

Ohjeet on pyritty laatimaan niin, että ne edistävät onnettomuudesta selviämistä ja vahinkojen minimoimista. Ohjeen yksityiskohdat olisi hyvä tarkistaa lippukunnassa aina ennen purjehduskauden alkua.

Onnettomuustilanteessa korostuu veneen kipparin johtamistaitojen sekä etukäteen tehtyjen pelastussuunnitelmien ja harjoitusten merkitys. Tositilanteessa toiminnan tulee olla rivakkaa mutta rauhallista. Tämä ohje on tarkoitettu aluksen päällikölle, ja siinä oletetaan, että päälliköllä on hallussaan perustiedot esimerkiksi ensiavusta ja radiopuhelinliikenteestä.

Yleiset ohjeet

- **Hälytä veneessä olevat**
  - Käske kaikkia pukemaan pelastusliivit.
  - Käske tarvittaessa ihmiset kannelle.
- **Määrittele tapahtuma ja arvioi sen vakavuus**
- **Hälytä apua**
  - puhelimella **merellä** meripelastuksen hätänumerosta **02 04 1000** ja **sisävesillä** yleisestä hätänumerosta **112**.
  - meri-VHF-radiopuhelimella kanavalla 16. Katso ohjeet kohdasta *Hätäviestin lähettäminen* (sivulla 21).
  - Tarvittaessa anna muut kansainväliset hätämerkit.
- **Kun hälytät apua, ilmoita**
  - ***) aluksen nimi ja tyyppi: esim. purjevene Diana**
  - ***) paikka: esim. kaksi mailia Emäsalon eteläpuolella**
  - veneesi yhteystiedot: esim. gsm-numero, VHF-yhteys jne.
  - mitä on tapahtunut: esim. olemme karilla, vene vuotaa, uppoamme
  - suunniteltu toiminta: esim. jätämme veneen, siirrymme pelastuslauttaan
  - montako henkilöä on vaarassa: esim. viisi henkilöä.

*)-merkillä on merkitty vähimmäistiedot, joiden perusteella apu saadaan paikalle. Muut tiedot nopeuttavat ja tehostavat oleellisesti avun saamista paikalle.

- **Pelasta ihmiset ja rajoita vahinkoja**
  - Tarkemmat ohjeet:

Hätäviestin lähettäminen 21
Karilleajo/pohjakosketus 22
Vuoto 22
Tulipalo veneessä 23
Veneen jättäminen 23
Sairauskohtaus tai vakava vamma 24
Mies yli laidan MOB 25
Moottorivika 26
Ohjausvika 26
Toiminta hankalissa sääolosuhteissa 27
Eksyminen 27
Yhteentörmäys 28

- **Ilmoita tilanteesta lippukunnanjohtajalle (puh. xxx-1234567) tai vastuulliselle päällikölle (puh. xxx-1234567) heti, kun se on mahdollista ja pelastustilanteen huomioon ottaen turvallista.**

Hätäviestin lähettäminen meri-VHF-radiopuhelimella HÄTÄTILANTEESSA

Yleistä
Hätäviestin (MAYDAY) voi lähettää **hätätilanteessa**, jossa alus tai ihmishenki on **hädässä** ja **tarvitaan välitöntä lisäapua**. Yleisimpiä tällaisia tilanteita ovat tulipalo aluksella, uppoaminen, mies yli laidan -tilanne, vakava karilleajo ja veneen jättäminen. Hätätilanteen määrittelee aluksen päällikkö.

Toimenpiteet
- **Jos mahdollista, lähetä hätähälytys DSC-laitteella**
- **Aseta VHF-kanava 16**
- **Anna hätäkutsu ja hätäviesti**
  – Käytä alla olevaa lomaketta hätäviestin runkona.

MAYDAY, MAYDAY, MAYDAY
Tässä
Purjevene DIANA, DIANA, DIANA, kutsutunnus OIXX
(lyhyt tauko)
MAYDAY
Tässä
Purjevene DIANA
Paikassa ___ astetta ___ minuuttia pohjoista, ___ astetta ___ minuuttia itäistä
(tai muu paikka)
Hädän laatu: (lue viestissä vain tarvittavat/sopivat)
____ henkilöä
(Lisätietoja)_____
_____
Pyydetään välitöntä apua
Ajelehtii
Alus jätetään
Karille ajo
Mies yli laidan
Ohjailukyvytön
Tulipalo
Uppoamassa
Vuoto
Yhteentörmäys

_____
_____
_____

Karilleajo/pohjakosketus

Yleistä karilleajosta/ pohjakosketuksesta

Pahimmassa tapauksessa vene vahingoittuu karilleajossa niin pahasti, että se uppoaa. Suurimmat vauriot veneessä ovat luonnollisesti kölin alueella ja läpivientien kohdalla. Äkkipysähdys voi aiheuttaa myös vakavia henkilövahinkoja. Ihmisten veden varaan joutuminen on mahdollista. Pohjakosketus eroaa karilleajosta siinä, että vene ei jää pohjaan kiinni. Muuten vahingot voivat olla samanlaiset, ja tilanteesta sekä omista aikeista on syytä ilmoittaa kaiken varalta meripelastusviranomaisille.

Toimenpiteet

- **Hälytä veneessä olevat**
  - Käske kaikkia pukemaan pelastusliivit.
  - Käske tarvittaessa ihmiset kannelle.
- **Tarkasta vahingot**
  - Tarkasta, että kaikki ihmiset ovat veneessä.
  - Tarkasta mahdolliset henkilövahingot.
  - Tarkasta läpiviennit ja mahdolliset vuodot.
- **Tee tilannearvio**
  - Voiko purjehdusta jatkaa?
  - Tarvitaanko lisäapua?
  - Onko turvallista odottaa lisäapua veneessä?
- **Hälytä tarvittaessa apua**
  - Puhelimella merellä meripelastuksen hätänumerosta **02 04 1000**.
  - Meri-VHF-radiopuhelimella kanava 16. Katso ohjeet kohdasta *Hätäviestin lähettäminen* (sivulla 21).
  - Tarvittaessa anna muut kansainväliset hätämerkit.
- **Pelasta veden varaan joutuneet ja anna tarvittava ensiapu loukkaantuneille**
- **Ehkäise lisävahingot**
  - Pidä vene turvallisilla vesillä.
  - Aloita mahdolliset tyhjennystoimenpiteet.
  - Pidä ihmiset veneessä pelastusliivit päällä.

Vuoto

Yleistä

Esimerkiksi pohjakosketus tai karilleajo voi aiheuttaa veneeseen vuodon. Vuoto voi alkaa myös läpivienneistä. Vakavimmillaan vuoto johtaa veneen uppoamiseen ja siinä olevien ihmisten veden varaan joutumiseen.

Toimenpiteet

- **Hälytä veneessä olevat**
  - Käske kaikkia pukemaan pelastusliivit.
  - Käske tarvittaessa ihmiset kannelle.
- **Arvioi tilanne**
  - Paikanna vuoto.
  - Tutki, voidaanko vuoto tukkia.
  - Arvioi, kauanko vene pysyy pinnalla.
  - Tarvitaanko lisäapua?
- **Yritä tukkia vuoto**
  - Käytä tulppia, kangasta ja muita mahdollisia keinoja.
  - Sulje läpivientien venttiilit.
- **Käynnistä tyhjennystoimenpiteet**
  - Käynnistä pilssipumppu, aloita äyskäröinti jne.
  - Jatka tyhjennystoimia niin kauan kuin mahdollista.

- **Hälytä tarvittaessa apua**
  - Puhelimella meripelastuksen hätänumerosta **02 04 1000**.
  - Meri-VHF-radiopuhelimella kanavalla 16. Katso ohjeet kohdasta *Hätäviestin lähettäminen* (sivu 21).
  - Tarvittaessa anna muut kansainväliset hätämerkit.
- **Aja vene tilanteen mukaan lähelle** rantaa, suojasatamaan tai telakalle
  - Huolehdi, ettei veneeseen pääse syntymään lisävahinkoja.
- **Jos vene ei pysy pinnalla, valmistaudu evakuointiin**
  - Veneen jättäminen on yleensä viimeinen vaihtoehto. Jos siihen päädytään, se tulee tehdä harkitusti.
  - Lisäohjeita on ohessa kohdassa *Veneen jättäminen*.

Tulipalo veneessä

Yleistä

Pienikin tulipalo veneessä on erittäin vaarallinen. Alkusammutukseen on aikaa vain muutama minuutti. Onnistunut alkusammutus on veneen pelastumisen kannalta ratkaisevassa osassa. Jos alkusammutus ei tehoa, veneen jättäminen on edessä hyvinkin nopeasti.

Toimenpiteet

- **HÄLYTÄ KAIKKI VENEESSÄ OLEVAT KANNELLE!**
  - Käske kaikkia pukemaan pelastusliivit ja lämmintä vaatetta ylle.
  - Käske kaikki turvallisuuden ja poistumisen kannalta parhaaseen paikkaan.
- **Yritä alkusammutusta**
  - Jos palo on moottoritilassa, älä avaa moottorikoppaa tai -luukkua, vaan ruiskuta sammutusaine raollaan olevasta luukusta tai sammutusaukosta.
- **Arvioi tilanne**
  - Missä ja mikä palaa?
- **Sulje polttoaine- ja nestekaasujärjestelmät**
- **Käännä vene niin, että palopesäke on tuulen alapuolella**
- **Hälytä HETI lisäapua**
  - Lähetä Mayday-viesti meri-VHF-radiopuhelimella kanavalla 16. Katso ohjeet kohdasta *Hätäviestin lähettäminen* (sivu 21).
  - Puhelimella meripelastuksen hätänumerosta **02 04 1000**.
  - Tarvittaessa anna muut kansainväliset hätämerkit.
- **Selvitä tarkemmin, mikä palaa**
- **Pysäytä tarvittaessa moottori**
- **Katkaise päävirta ja irrota akkukaapeli, jos mahdollista**
- **Valmistaudu jättämään vene**
  - Jos sammutustoimenpiteet eivät tuota tulosta nopeasti, tee evakuointipäätös rivakasti.
  - Lisäohjeita on ohessa kohdassa *Veneen jättäminen*.

Veneen jättäminen

Yleistä

Veneen jättäminen on yleensä viimeinen vaihtoehto, ja se tulee tehdä vasta siinä vaiheessa, kun se on turvallisuuden kannalta välttämätöntä. Tulee muistaa, että pinnalla pysyvä vene antaa pitkäänkin suojaa siinä oleville. Meriveden kylmyys

johtaa nopeasti alilämpöisyyteen ja toimintakyvyn menettämiseen. Hallitsemattomassa tulipalotilanteessa veneen jättäminen on ainoa oikea vaihtoehto.

Toimenpiteet, kun päätös veneen jättämisestä on tehty

Valmistautuminen
- Käske veneessä olevien pukea päälleen mahdollisimman paljon lämmintä vaatetta ja pelastusliivit.
- Jos mahdollista, ota mukaan käytettävät valonlähteet, hätäraketit tai -soihdut, viestivälineet ja hätäpaikantimet sekä mahdolliset tulentekovälineet.
- Ilmoita aikeistasi meripelastusviranomaisille.
  – Lähetä Mayday-viesti meri-VHF-radiopuhelimella kanavalla 16. Katso ohjeet kohdasta *Hätäviestin lähettäminen* (sivulla 21).
  – Ilmoita puhelimella meripelastuksen hätänumeroon **02 04 1000**.
  – Tarvittaessa anna muut kansainväliset hätämerkit.
- Jos käytettävissä on pelastuslautta, laukaise se veneen viereen evakuointia varten.

Vedessä
- Kerää ihmiset pelastuslauttaan tai ryhmäkelluntaan.
  – Yhdessä oleva joukko löytyy helpommin ja säilyy myös pidempään lämpimänä kylmässä vedessä kuin hajallaan olevat yksittäiset ihmiset.
- Ilmaise itsesi etsintäyksiköille ja muille aluksille.
  – Jos maihin pääsy on epätodennäköistä, pysyttele hylyn lähettyvillä. Hylky löytyy paremmin kuin yksittäiset ihmiset vedessä.
- Jos lähellä on maata, yritä saada ihmiset maihin.

Maissa
- Ilmaise itsesi etsintäyksiköille ja muille aluksille.
  – Käytä puhelinta, hätäraketteja, soihtuja, nuotiota jne.
- Pidä ryhmä lämpimänä.
  – Sytytä tuli, jos mahdollista.
  – Pyri pääsemään sisätiloihin.

Sairauskohtaus tai vakava vamma

Yleistä
Avun saaminen merialueella kestää aina huomattavasti kauemmin kuin maa-alueella. Tämän takia nopea lisäavun hälyttäminen ja aluksella annettu ensiapu ovat ensisijaisen tärkeitä. Tässä ohjeessa annetaan vain yleiset suuntaviivat ensiavulle. Tärkeintä on turvata peruselintoiminnot eli hengitys, verenkierto ja tajunta.

Toimenpiteet
- **Hälytä veneessä olevat**
  – Käske kaikkia pukemaan pelastusliivit.
  – Käske tarvittavat henkilöt kannelle.
- **Selvitä sairaan tila**
  – **ELOTON**: Jos henkilö ei hengitä normaalisti, aloita puhallus/paineluelvytys.
  – **TAJUTON**: Jos henkilö hengittää, mutta on tajuton, käännä hänet kylkiasentoon ja varmista hengitys.

– **VAMMAUTUNUT**: Varmista peruselintoiminnot: hengitys, verenkierto ja tajunta. Tuki mahdolliset verenvuodot, tue murtuneet raajat, helpota potilaan oloa mahdollisuuksien mukaan ja tarkkaile potilaan tilaa.

- **Hälytä tarvittaessa apua**
  – Meri-VHF-radiopuhelimella kanavalla 16. Katso ohjeet kohdasta *Hätäviestin lähettäminen* (sivulla 21).
  – Puhelimella meripelastuksen hätänumerosta 02 04 1000 tai yleisestä hätänumerosta 112.
  – Tarvittaessa anna muut kansainväliset hätämerkit.
- **Estä lisävahingot**
  – Huolehdi veneen kulusta.
- **Jatka ensiapua ja tarkkaile potilaan tilaa.**

Mies yli laidan -tilanne (MOB – Man Over Board)

Yleistä

Mies yli laidan (MOB) -tilanne huomataan meripartioaluksella yleensä nopeasti. Hankalinta tilanteessa on yleensä veden varaan joutuneen saaminen takaisin veneeseen. Varsinkin tajuttoman henkilön nostaminen veneeseen on vaikeaa. Lisäavun hälyttäminen on erityisen tärkeää, jos henkilön katoaminen huomataan viiveellä eikä häntä voida paikantaa heti vedestä. Veden varassa olevaa uhkaa nopeasti kehon alilämpöisyys ja väsyminen jopa kesällä.

Toimenpiteet

- **Hälytä veneessä olevat**
  – Tilanteen huomannut huutaa: ”Mies yli laidan” ja jää osoittamaan veden varassa olevaa.
  – Kaikki veneessä olijat pukevat pelastusliivit päälleen.
  – Komenna tarvittavat henkilöt kannelle.
- **Pelastusrengas ja MOB-valo**
  – Heitä pelastusrengas ja MOB-valo.
- **Merkitse aika muistiin**
  – Merkitse tapahtuma-aika muistiin (myös henkilön puuttumisen havaintoaika ja viimeinen havainto henkilöstä, jos eri kuin tapahtuma-aika).
- **Hälytä apua**
  – Meri-VHF-radiopuhelimella kanavalla 16. Katso ohjeet kohdasta *Hätäviestin lähettäminen* (sivulla 21).
  – Puhelimella **merellä** meripelastuksen hätänumerosta **02 04 1000** ja **sisävesillä** yleisestä hätänumerosta **112**
  – Tarvittaessa anna muut kansainväliset hätämerkit.
- **Moottorin käynnistys / purjeet**
  – Käynnistä veneen moottori välittömästi.
  – Ohjaa tuuleen ja laske purjeet heti, kun se on järkevää ja mahdollista.
- **Veneen ohjaaminen**
  – Ohjaa vene MOB-paikalle niin, että veden varassa oleva on tuulen puoleisella kyljellä, koska vene ajelehtii nopeammin kuin ihminen. Näin varmistat, ettei vene ajelehdi vedessä olijan päälle.
  – Ole varovainen, jotta uhri ei jää veneen alle eikä potkuriin.

- **Uhrin pelastaminen**
  - Jos mahdollista, nosta henkilö veneeseen.
  - Ole varovainen potkurin kanssa!

Moottorivika

Yleistä

Purjeveneen moottorivian aiheuttaman vaaran vakavuus riippuu pitkälti aluksen miehistön taidoista sekä aluksen koosta ja purjehduskyvystä. Yleensä purjehdusta voi edelleen jatkaa purjeilla ja suurin ongelma moottorihäiriötilanteessa on rantautuminen. Varsinkin isolla ja raskaalla veneellä rantautuminen purjeilla voi olla hankalaa.

Toimenpiteet

- **Hälytä veneessä olevat**
  - Käske kaikkia pukemaan pelastusliivit.
  - Käske tarvittavat henkilöt kannelle.
- **Arvioi tilanne**
  - Arvioi, pystytäänkö matkaa jatkamaan purjeilla.
  - Tutki, mistä vika johtuu.
  - Tarkista, onko polttoaine lopussa.
  - Onko kyseessä jokin muu vika?
  - Selvitä, onko moottori mahdollista saada uudelleen käyntiin.
  - Arvio, tarvitaanko rantautumiseen apua.
- **Nosta purjeet**
  - Jatka matkaa purjeilla, jos mahdollista.
- **Korjaustoimenpiteet**
  - Yritä korjata vika.
  - Tarkista polttoaine ja ilmaa moottori. Ilmaus kannattaa tehdä suojaisessa paikassa, sillä aallokko saa polttoöljyn vaahtoamaan vajaassa tankissa.
- **Rantautuminen**
  - Jos mahdollista ja turvallista, rantaudu purjeilla. Älä ota turhia riskejä.
  - Jos rantautuminen ei ole mahdollista, ankkuroi vene lähelle rantaa ja siirrä ihmiset rantaan apuveneellä tai ulkopuolisten avulla.
- **Lisäavun pyytäminen**
  - Pyydä lisäapua rantautumisvaiheessa tai tarvittaessa aikaisemmin.

Ohjausvika

Yleistä

Ohjausvian voi aiheuttaa muun muassa ohjauspinnan katkeaminen, ruorivälityksen rikkoutuminen tai peräsimen vaurioituminen. Ohjausvika voi olla täydellinen (esim. peräsimen täydellinen hajoaminen/irtoaminen) tai osittainen (esim. ohjauspinnan vauriot). Purjeveneen ohjausjärjestelmään kohdistuu suurin rasitus luovimisen aikana. Osittaisen ohjausvian sattuessa veneen ohjainvoimia voidaan keventää muun muassa purjehtimalla myötätuuleen.

Toimenpiteet

- **Hälytä veneessä olevat**
  - Käske kaikkia pukemaan pelastusliivit.
  - Käske tarvittavat ihmiset kannelle.
- **Arvioi tilanne**
  - Mistä vika johtuu?
  - Onko ohjausvika täydellinen?
  - Voidaanko ohjata varajärjestelmällä?
  - Ollaanko vaarassa ajautua karille tai rantaan?

- **Käytä venekohtaisesti ohjauksen varajärjestelmää**
- **Käännä tilanteen mukaan myötätuuleen tai pysäytä ja ankkuroi vene**
- **Hidasta ja vakauta ajelehtimista käyttämällä ajoankkuria**
- **Avun hälyttäminen**
  – Puhelimella **merellä** meripelastuksen hätänumerosta **0204 1000** ja **sisävesillä** yleisestä hätänumerosta **112**.
  – Meri-VHF-radiopuhelimella kanavalla 16.
  – Tarvittaessa anna muut kansainväliset hätämerkit.

Toiminta hankalissa sääolosuhteissa

Yleistä
Kova tuuli ja aallokko vaikeuttavat toimintaa veneessä. Pahimmillaan ne saattavat vahingoittaa venettä ja aiheuttaa henkilövahinkoja. Sumu ja huono näkyvyys voivat johtaa mm. eksymiseen, yhteentörmäykseen ja karilleajoon. Luonnonolosuhteisiin tulee suhtautua kunnioituksella. Hakeudu suojaan ajoissa.

Toimenpiteet sumussa
- **Älä ota turhia riskejä**
  – Kohdatessasi sumua ankkuroi vene väylän ulkopuolelle, jos et kykene navigoimaan turvallisesti esimerkiksi tutkan avulla.
- **Turvaa henkilöt**
  – Käske kaikkia veneessä olevia pukemaan pelastusliivit ja riittävästi tarkoituksenmukaista vaatetta.
- **Tarkasta paikka kartalta**
  – Huomioi karikot, matalikot ja väyläkapeikot.
- **Varoita muita veneilijöitä**
  – Nosta tutkaheijastin mastoon.
  – Anna asianmukainen äänimerkki kahden minuutin välein.
  – Jos olet VTS-alueella, ilmoittaudu VTS-elimelle asianmukaisella VHF kanavalla.
- **Ilmoita mahdollisista myöhästymisistä**
  – Ilmoita maihin yhteyshenkilölle myöhästymisestä, jotta turhia etsintätoimia ei käynnistetä.

Toimenpiteet myrskyssä
- **Älä ota turhia riskejä**
  – Hakeudu ajoissa suojaan.
- **Turvaa henkilöt**
  – Käske kaikkia veneessä olevia pukemaan pelastusliivit ja riittävästi tarkoituksenmukaista vaatetta.
  – Käske kannella olevia kiinnittämään turvavaljaat ja kiinnityslenkit.
  – Jaa ihmisille kiiluvalot.
- **Reivaa purjeita**
  – Purjeiden vähentäminen helpottaa veneen hallintaa ja vähentää venevahinkojen mahdollisuutta.
- **Hakeudu suojasatamaan**

Eksyminen

Yleistä
Eksymistilanteessa suurin vaara on yleensä karille ajamisen tai pohjakosketuksen vaara. Sumussa eksymiseen liittyvät lisäksi myös huonon näkyvyyden aiheuttamat vaarat.

Toimenpiteet

- **Pysy rauhallisena**
  - Älä purjehdi tuurilla – jos mahdollista, ankkuroidu ja keitä vaikka kaakaota. Pohdi tilannetta rauhassa.
- **Pidä vene turvallisessa vedessä**
  - Hidasta nopeutta, vähennä purjeita.
  - Luotaa veden syvyyttä.
  - Ankkuroi tarvittaessa vene väylän ulkopuolelle.
- **Viimeinen varma paikkatieto**
  - Merkitse viimeinen varma paikkatieto ja paikannusaika kartalle.
- **Ilmoita mahdollisista myöhästymisistä**
  - Ilmoita maihin yhteyshenkilölle myöhästymisestä, jotta turhia etsintätoimia ei käynnistetä. Ilmoita yhteyshenkilölle myös, miten aiot toimia.

Yhteentörmäys

Yleistä

Yhteentörmäyksen vahingot voivat olla lieviä tai erittäinkin vakavia ja moninaisia. Veneen rakenteisiin saattaa kohdistua törmäysalueelle suuria voimia, ja osa vahingoista voi sijaita veneen rungossa niin, ettei niitä pintapuolisella tarkastelulla havaita. Vakavatkin henkilövahingot ovat mahdollisia.

Toimenpiteet

- **Hälytä veneessä olevat**
  - Käske kaikkia pukemaan pelastusliivit.
  - Käske tarvittavat ihmiset kannelle.
- **Tee tilannearvio**
  - Kartoita mahdolliset henkilövahingot.
  - Kartoita veneen vahingot.
  - Toimi vahinkojen edellyttämällä tavalla.

TAUSTAORGANISAATION TOIMENPITEET MERIPARTIO-ONNETTOMUUSTILANTEESSA

Yleistä

Tämän ohjeen tarkoituksena on antaa lippukunnanjohtajalle ja muulle lippukunnalle eväät selviytyä onnettomuuden aiheuttamasta kriisitilanteesta. Partiotoimintaan osallistuvien vanhemmat ovat huolissaan lapsistaan, ja on parempi, että tieto onnettomuudesta tulee lippukunnan kautta kuin tiedotusvälineistä. Kun tiedonkulku on tehokasta, lippukunnanjohtajalla ja tukijoukoilla on mahdollisuus seurata tilannetta ja pelastustoimien etenemistä.

Taustaorganisaation merkitys

Taustaorganisaation tehtävänä meripartioaluksen onnettomuustilanteessa on toimia ennen kaikkea onnettomuusaluksessa olleiden ihmisten omaisten tukena. Taustaorganisaation tulee tukea meripartioaluksen pelastustoimia mahdollisuuksien mukaan. Päävastuu pelastustoimista on kuitenkin aluksen päälliköllä ja meripelastusviranomaisilla.

Lippukunnanjohtajan ja hallituksen toimenpiteet onnettomuustilanteessa

- **Varmista veneen päälliköltä, että lisäapua on hälytetty.**

- **Ilmoita onnettomuudesta piirin meripartio-ohjaajalle.**
  – Puhelinnumero

  _____
- **Ilmoita onnettomuudesta purjehduksella olleiden lasten vanhemmille.**
  – Yhteystiedot saat purjehduksen ilmoittautumislomakkeista.
- **Ilmoita onnettomuudesta lippukunnan hallitukselle.**
  – Pyydä tarvittaessa itsellesi kriisiapua hallituksen jäsenistä.
- **Valmistaudu järjestämään vanhemmille tilannetiedotuspiste lippukunnan kololle tai muuhun pisteeseen.**
  – Ilmoita tiedotuspisteen yhteystiedot pelastustoimista vastaavalle viranomaiselle.
- **Pyydä tarvittaessa tiedotusapua piiriltä tai keskustoimistolta.**
  – Yleensä tiedotusvastuu on annettu pelastustoimia johtavalle viranomaiselle tai piirin tai Suomen Partiolaisten edustajalle.

Kun organisaatio kohtaa kriisin

Vaikka partiotoiminnassa pyritään kaikin tavoin välttämään kriisejä, sellaisen mahdollisuuteen tulee varautua niin lippukunnassa, piirissä kuin keskusjärjestössäkin. Jokaisella organisaatiolla tulee olla kriisisuunnitelma, josta ilmenee, kuka toimii ja miten toimitaan esimerkiksi onnettomuuden tapahduttua. Arkisessa partiotoiminnassa kriisin voi synnyttää esimerkiksi tulipalo (teltan tai kämpän palaminen), paha eksyminen, sairauskohtaus, hukkuminen, vakava paleltuminen, liikenneonnettomuus tai veneilyturma. Kriisin synnyttyä on tieto tapahtuneesta annettava välittömästi eteenpäin.

Kriisitiedottaminen

1. Kerro tapahtumasta välittömästi lippukuntasi johtajalle. Lippukunnanjohtajan velvollisuutena on tiedottaa heti piirinjohtajalle, joka tiedottaa Suomen Partiolaisten toiminnanjohtajalle.
2. Ulkoisen tiedotusvastuun ottaa joko organisaation johtaja (esim. piirinjohtaja tai toiminnanjohtaja) tai ammattitiedottaja, jos sellainen on käytettävissä. Tiedotusvälineiden yhteydenotot ohjataan suoraan oikealle, nimetylle henkilölle. Muut eivät tiedota.
3. Sisäisestä tiedottamisesta vastaavat niin lippukunta kuin piirikin omalle jäsenkunnalleen ja keskusjärjestö valtakunnallisesti. Sisäinen tiedottaminenkin on syytä uskoa vain yhdelle tehtävään nimetylle partiojohtajalle.
4. Kriisin synnyttyä kootaan kriisiryhmä. Lippukunnassa kriisiryhmään voi kuulua lippukunnan johdon ja vanhempainneuvoston jäseniä. Piirit ja keskusjärjestö voivat muodostaa yhteisen kriisiryhmän. Ryhmä huolehtii muun muassa onnettomuuden uhrien omaisista ja muista lippukuntalaisista. Omaiset ja lippukunnan jäsenet saattavat tarvita myös henkistä asiantuntija-apua. Lisätietoja saat piiritoimistosta.

Lähde: Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n *Turvallisuusohjeet*

Veneen tiedot – esimerkkisivu

Veneen nimi:

Yhteydenpitovälineet ja yhteystiedot
VHF-radiopuhelin:
päivystettävä kanava on kanava 16
DSC-laite MMSI-numero:
230 xxx xxx
Puhelinnumero: xxx-1234 567
Vastuullinen päällikkö:
Ville Vastuu xxx-1234 567

Turva- ja pelastautumisvarusteet
Pelastuslautta, laukaistava:
6 henkilöä. Ruorin takana.
Pelastusliivit: 4 kpl xx kg. Keulapiikissä.
5 kpl xx kg. Keulapiikissä.
5 kpl xx kg. Keulapiikissä.
Hätäraketit 5 kpl. Hätäkaappi, kajuutta.
Hätäsoihdut 5 kpl. Hätäkaappi, kajuutta.
Jauhesammutin 2 kg, 1 kpl. Peräboxi.
Sammutuspeite 1 kpl. Lieden päällä seinässä.
Jne…

Tekniset tiedot
Pituus: 11,8 m
Paino: 7 500 kg
Syväys: 1,25 m
Koneteho:
Huippunopeus:
Hinauspisteet: knaapit keulassa

Veneen pohjapiirustus ja hätävarusteiden paikat

Venekohtaisia toimenpiteitä
Esimerkiksi moottorin ilmaaminen ja tilapäisohjaus ruorivian sattuessa.

Yhteystietoja – esimerkkisivu

Lippukunta
Lippukunnanjohtaja
Palle Päällikkö xxx-1234567

Veneen vastuullinen
päällikkö Ville Vastuu
xxx-1234567

Kipparit:
Xxx xxx xxx
Xxx xxx xxx

Piiri
Piirin meripartio-ohjaaja
Olli Oivallinen xxx

Suomen Partiolaiset
Suomen Partiolaisten
meripartio-ohjaaja Silli Sainio xxx

Vakuutusyhtiö
Vahinko ja vapautus oy,
vahinkotarkastaja xxx

Meripelastusviranomaiset
Valtakunnallinen meripelastuksen
hälytysnumero 02 04 1000
Yleinen hätänumero 112

Liite 2.

MELONNAN TURVALLISUUSOHJE

Melontaturvallisuuden neuvottelukunta on Suomen Kanoottiliitto ry:n esityksestä antanut seuraavan ohjeen melonnan turvallisuudesta.

1. Soveltaminen

1.1 Tätä ohjetta sovelletaan ansiotarkoituksessa, järjestötoiminnassa tai muutoin järjestetysti tapahtuvaan melontaan. Ohjeen soveltamisala kattaa kanootin vuokrauksen, melontaretkeilyn, -koulutuksen, ohjelmapalvelut ja muut vastaavat toiminnot. Muuhun melontaan tätä ohjetta sovelletaan kohtien 2, 3 ja 4.1 osalta. Melontatilanteella tarkoitetaan tässä ohjeessa kanootin, melontavarusteiden, melontapaikan, sääolosuhteiden sekä melojan ja melojaryhmän taitojen yhdistelmää.

1.2 Kilpailutoiminnassa ja siihen liittyvässä harjoittelussa noudatetaan erikseen vahvistettuja eri melontalajien turvallisuusohjeita.

2. Kanootin rakenne

2.1 Kanootilla tarkoitetaan tässä ohjeessa kajakkia, avointa kanoottia tai muuta vastaavaa melalla liikuteltavaa vesikulkuneuvoa lukuun ottamatta melalla liikutettavia kumilauttoja.

2.2 Kanootista vastuussa olevan eli tilanteesta riippuen omistajan, vuokralleantajan, vuokraajan tai muun käyttäjän on pidettävä kanootti melontakelpoisena ja asianmukaisessa kunnossa. Kanootin rakenteen, varusteiden, lujuuden ja vakavuuden on oltava sellaiset, että se on turvallinen niissä olosuhteissa, missä sitä käytetään.

2.3 Kanootissa tulee olla kellukkeet tai vedenpitävät laipiot, ja sen tulee olla niin rakennettu ja varustettu, että se vedellä täytettynä ja kutakin henkilöä kohti 100 Newtonin voimalla kuormitettuna pysyy pinnalla vaakasuorassa.

2.4 Koskessa melottaessa tulee käyttää sellaisia kanootteja ja varusteita, jotka soveltuvat kyseiseen koskimelontatilanteeseen.

3. Kanootin varusteet

3.1 Kanootin perusvarustukseen kuuluvat

- mela(t),
- olosuhteisiin ja melojalle sopiva hyväksytty kelluntapukine tai pelastusliivi kullekin melojalle,
- kajakissa aukkopeite jokaiseen aukkoon,
- tartuntakahvat tai vastaavat keulassa ja perässä ja/tai kansinarut,
- tyhjennyspumppu, äyskäri tai muu tyhjennysväline,
- kypärä, jos kanoottia käytetään koskessa tai muissa sellaisissa tilanteissa, joissa olosuhteet sitä edellyttävät.

Kun melotaan avokanootilla olosuhteissa, joissa kanootti voi hyvinkin täyttyä vedellä, on kanootissa oltava kiinnitettynä niin kantavat kellukkeet, että kanootti säilyttää melontakelpoisuutensa vesilastissakin.

3.2 Kanootissa tulee olla kiinnitettynä seuraava turvaohje: ”Käytä meloessasi aina melontaliiviä, tarkista kellukkeet ja pidä tyhjennysväline mukana. Ne lisäävät turvallisuutta. Använd alltid flytväst vid paddling och tag med länsningutrustning samt granska flytmedlen. Detta ökar säkerheten.”

4. Melojan varusteet

4.1 Melojan varusteisiin kuuluu aina melonta- tai pelastusliivi tai kelluntapukine. Meloja pukeutuu olosuhteiden mukaiseen melonta-asuun.

4.2 Muita varusteita ovat melontatilanteen johtajan harkinnan mukaan seuraavat:

- varavaatetus vesitiiviisti pakattuna,
- kuiva- tai märkäpuku, jos kaatumistilanteessa hypotermian vaara on todennäköinen,
- kypärä koskessa melottaessa ja muissakin tilanteissa, joissa olosuhteet sitä edellyttävät,
- pilli tai muu äänimerkinantolaite,
- kompassi ja kartta,
- valkoinen valo tarvittaessa,
- melakelluke, jonka käyttöä on etukäteen harjoiteltava.

Lisäksi melojan tulee heijastimilla, kirkasvärisillä vaatteilla, viirillä tms. huolehtia siitä, että hän näkyy kaikissa sää- ja valaistusolosuhteissa.

4.3 Retkenjohtajan ja kouluttajan varusteisiin kuuluvat 4.1 ja 4.2 kohdissa mainittujen lisäksi

- hinausvyö tai -köysi,
- koskenlaskussa heittoliina,
- hätäraketit tai soihdut, kun melotaan merellä tai suurilla sisävesillä,
- lämpösuojain (lämpöpeite),
- ensiapupakkaus,
- kanootin paikkaustarvikkeet ja korjausvälineet,
- puukko tai katkaisuveitsi,
- matkapuhelin,
- radio säätiedotusten kuuntelua varten,
- varamela(t),
- tulentekovälineet.

Retkenjohtajan tai kouluttajan on huolehdittava siitä, että ryhmällä on mukana riittävä määrä kohdissa 4.2 ja 4.3 mainittuja varusteita. Turvavarusteet on pakattava käyttötarkoituksen mukaan tarkoituksenmukaisesti saataville.

5. Melontaretkelle osallistuvien lukumäärä

5.1 Melontaretken johtajalla saa olla suoraan vastuullaan korkeintaan 16 hengen ryhmä korkeintaan 10 kanootissa. Tätä suuremmissa ryhmissä melottaessa johtajan tulee nimetä kyseiseen melontatilanteeseen riittävän päteviä avustajia niin, että edellä kerrottu ohjaajien ja ohjattavien lukumääräsääntö toteutuu. Vaativassa melontatilanteessa turvallisuus voi vaatia, että johtajalla on edellä kerrottua pienempi ryhmä vastuullaan. Kanooteissa, joissa meloo vähintään 4 henkilöä, on jokaisessa oltava nimetty vastuuhenkilö, joka kykenee pitämään kanootin halutulla kurssilla.

6. Koskiluokitus

6.1 Kosket jaetaan luokkiin I-VI ja X Suomen Kanoottiliitto ry:n vahvistaman koskiluokituksen mukaisesti.

Vedenkorkeuden vaihtelu voi muuttaa koskiluokitusta. Koskiluokituksen määrittelyn eri koskissa suorittaa Suomen Kanoottiliitto ry:n hyväksymä koskiluokittelija.

7. Turvallisuussuunnitelma

7.1 Melontaretken tai -tapahtuman järjestäjällä tulee olla turvallisuussuunnitelma, josta on ennalta tehty selkoa tapahtuman osallistujille. Yksinkertaisimmillaan turvallisuussuunnitelma tarkoittaa suullista ohjeistusta, esimerkiksi kuinka lähellä rantaa melotaan, kuinka ylitetään vilkas veneväylä ja miten toimitaan kaatumistapauksessa.

Vaativalla retkellä tai toistuvasti samalla alueella toimittaessa turvallisuussuunnitelma tulee tehdä huolellisen, ennalta tehdyn riskikartoituksen pohjalta, ja jokaisen retkikunnan jäsenen pitää tuntea suunnitelma. Turvallisuussuunnitelmasta tiedotetaan tarvittaessa viranomaisille.

7.2 Vaativaa melontaretkeä tai -tapahtumaa varten on selvitettävä osallistujien kokemus, taito ja kestävyys.

Turvallisuussuunnitteluun on kiinnitettävä erityistä huomiota, ja osanottajille on ennakkoon selvitettävä, millaisia vaatimuksia melontatilanne asettaa terveydentilalle. Melottaessa vaikeassa koskessa tai avomerellä voidaan esimerkiksi järjestää ennakkoon tilanteenmukaisia pelastautumisharjoituksia. Helpommissa vesistöissä melottaessa, jos ryhmässä on ihmisiä, joilla on vähän melontakokemusta, voidaan antaa keskimääräistä tiukempi ohjeistus ja valvoa tarkasti sen noudattamista. Melonnan vaativuutta voidaan kompensoida esimerkiksi ulkopuolisilla turvajärjestelyillä, turvaveneillä ja rantapelastajilla.

7.3 Kohdassa 1.1 tarkoitetun toiminnan järjestäjän tulee pitää kirjaa onnettomuustapauksista ja sattuneiden tilanteiden analyysin perusteella muuttaa toimintatapoja tarvittaessa.

8. Toiminnan toteuttajat

8.1 Kohdassa 1.1 tarkoitetun toiminnan järjestäjän turvapäälliköllä tai muulla vastuuhenkilöllä on oltava tehtävän luonteen edellyttämät henkilökohtaiset ominaisuudet sekä riittävä taito, kokemus ja tieto, jotka osoitetaan Suomen Kanoottiliitto ry:n myöntämällä melontaohjaajan tai -oppaan pätevyystodistuksella tai vastaavalla todistuksella. Vastuuhenkilön tulee olla vähintään 18 vuoden ikäinen.

8.2 Melontatoiminnan järjestäjä voi hakemuksesta saada Suomen Kanoottiliitto ry:n todistuksen suoritetusta turvatarkastuksesta.

8.3 Vuokrakanoottia ei tule luovuttaa henkilölle, jolla ilmeisesti ei ole sen käyttöön tarvittavaa kykyä ja taitoa tai jonka varusteet olosuhteisiin nähden ovat puutteelliset. Kanootin vuokraajille on tiedotettava melonnan turvallisuusvaatimuksista.

8.4 On suositeltavaa ottaa toiminnan laadun ja laajuuden mukainen vastuuvakuutus.

9. Osallistujan velvollisuudet

9.1 Melontatapahtuman osallistujan tai kanootin vuokralle ottajan tulee noudattaa saamiaan neuvoja ja ohjeita sekä ottaa omassa toiminnassaan huomioon myös muiden osallistujien turvallisuus.

10. Poikkeukset

10.1 Melojien taitoon nähden helpoissa olosuhteissa voidaan melontaretken tai -tapahtuman johtajan harkinnan mukaan poiketa näistä ohjeista lievempään suuntaan. Vastaavasti erittäin vaativissa melontaolosuhteissa on aina harkittava tiukempia turvanormeja. Ääritapauksessa aiotusta melontatapahtumasta on luovuttava kokonaan.

11. Ohjeen käyttöönottaminen

11.1 Tämä ohje otetaan käyttöön 24.4.2002, ja se korvaa Merenkulkuhallituksen antaman 1.4.1997 voimaan tulleen ohjeen.

Suomen Kanoottiliitto
Turvaryhmä
2002
www.kanoottiliitto.fi

Liite 3.

SUOMEN PARTIOLAISTEN KRIISITIEDOTUSOHJE

Kriisitiedotusohje on laadittu 21.5.2002, ja sitä on päivitetty 15.12.2006 ja 9.6.2008.

Ohjeen tarkoitus

Tämä ohje on tarkoitettu Suomen Partiolaisten (SP) ja piirien käyttöön. Piirit laativat omat ohjeensa tältä pohjalta. Piirit käynnistävät tiedotuksen ohjeen mukaan sellaisissa yllättävissä tilanteissa, joissa voidaan joutua antamaan tietoja ulkopuolisille.

Toimenpiteet

Saatuasi tiedon yllättävästä tapahtumasta ilmoita asiasta välittömästi keskusjärjestöön. Saatuasi yhteyden alla olevaan numeroon ilmoita, mitä on tapahtunut, ja pyydä ohjeet jatkotoimenpiteistä.
Toiminnanjohtaja / sovittu SP:n edustaja kriisitilanteissa (09) 8865 1155.
(Matkapuhelin 044 545 1142. Jos lähetät tietoja tekstiviestillä, odota kuittausta viestiisi.)

Kerro ilmoituksessasi seuraavat asiat:
Mitä: Liikenneonnettomuus...
Missä: Hangossa...
Milloin: Tänään noin kello 20.30...
Kuka/Ketkä: Kyydissä olleet partiolaiset...
Miksi: Auto suistui ojaan...
Seuraukset: Kaksi vaeltajaa loukkaantui hengenvaarallisesti...
Toimenpiteet: Toimitettiin ambulanssilla Länsi-Uudenmaan sairaalaan Tammisaareen...
Lisätiedot: Lisätietoja antaa NN numerossa...

Tiedottaminen

Ensi hetkestä lähtien sovitaan selkeästi ulkoisen tiedottamisen työnjaosta: kuka tiedottaa julkisuuteen. Piiritasolla tiedottamisesta huolehtii ensisijaisesti piirin toiminnanjohtaja ja hänen estyessään puheenjohtaja tai tiedottaja. Sovitusta pidetään kiinni kaikissa olosuhteissa. Yhteydenotot ohjataan suoraan oikealle sovitulle henkilölle. Muut eivät tiedota. SP voi yhteisestä sopimuksesta tarvittaessa osallistua myös valtakunnalliseen jälkitiedottamiseen.

Sisäisestä tiedottamisesta vastaavat piiri ja SP yhdessä. Piiri tiedottaa omalle jäsenkunnalleen ja mahdollisille muille asianomaisille piireille, esimerkiksi piirille, jonka toiminta-alueella ollaan, myös ruotsinkieliselle. Keskusjärjestö tiedottaa muita piirejä tapahtuneesta. Jos saat tekstiviestin tai puhelintiedotteen kriisitilanteesta, ota huomioon, että se on luottamuksellinen. Välitä viesti harkiten piirin kriisiryhmän jäsenille – älä tiedotusvälineille äläkä muille ulkopuolisille.

Kaiken tiedottamisen pääperiaatteena on, että se taho tiedottaa, joka parhaiten tuntee tapauksen. Jos toisin sovitaan, on päätöksen oltava selkeä ja kaikkien taho-

jen on oltava päätöksestä tietoisia. On huomattava, että esimerkiksi onnettomuuksien seuraukset siirtyvät nopeasti järjestötasolle ja tiedotuspaineet SP:ssä kasvavat.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n tiedottamisen vaiheet

1. Tiedottamisen käynnistäminen Partioasemalla.
2. Tiedotteen laatiminen ja jakelu – ensin sisäisesti (muut piirit), sitten ulkoisesti.
3. Tarvittaessa kriisitiedotusryhmän perustaminen.
4. Tarvittaessa tiedotustilaisuuden pitäminen.
5. Ajanmukaisen tiedon päivitys ja jako.
6. Lopputiedote / Luottamuksen palauttaminen.

Mainittuja toimenpiteitä johtaa keskusjärjestön toiminnanjohtaja apunaan viestintäsuunnittelija ja muut toiminnanjohtajan määräämät henkilöt.

Sisäinen tiedottaminen

Sisäinen tiedottaminen poikkeuksellisista tapahtumista ja tilanteista on tärkeää. Luottamushenkilöille ja toimihenkilöille kerrotaan tapahtuneesta niin, että heillä on kuva tilanteesta ennen tapahtuneen julkituloa joukkoviestimissä. Tietojen antamisessa omalle väelle on myös huomioitava luottamuksellisuuteen ja salassapitoon liittyvät näkökohdat.

Ulkoinen tiedottaminen

Kun tapahtuu jotakin yleistä mielenkiintoa herättävää, tiedotusvälineet pyrkivät mahdollisimman nopeasti hankkimaan asiasta yksityiskohtaiset tiedot sekä arvioita tapahtuman syistä ja seurauksista.

Tiedotusvastaavien on varauduttava ennakolta

- toimittajien suoraviivaisiin, jopa röyhkeisiin yhteydenottoihin ja tapahtumapaikalle pyrkimiseen,
- yllättävienkin tiedonhankintakanavien käyttöön,
- useiden henkilöiden ja organisaatiotasojen samanaikaiseen lähestymiseen.

Tiedotustoiminnassa on muistettava hienotunteisuuteen, luottamuksellisuuteen ja salassapitoon liittyvät näkökohdat. Tärkeintä on antaa tosiasioihin perustuvaa tietoa tapahtumasta ja sen syistä. Vasta esimerkiksi virallisten tutkimusten valmistuttua on mahdollista antaa arvioita tapahtuman syistä ja seurauksista ja siitä, kuinka tapahtuma olisi ehkä ollut mahdollista välttää.

Älä kerro

- tapahtumaan liittyvien henkilöiden nimiä tiedotusvälineille tai muille ulkopuolisille,
- poliisitutkintaan liittyviä tietoja; niitä antaa vain poliisi,
- arvioita tai olettamuksia tapahtumien syistä; sanat ”ehkä”, ”mahdollisesti”, ”todennäköisesti” ovat kiellettyjä ilmaisuja.

SUOMEN PARTIOLAISET
FINLANDS SCOUTER ry

Tel. +358 9 8865 1100 info@partio.fi
www.partio.fi www.scout.fi